

5.9.2023

Lintuinfluenssatilanteen huomioiminen vapaaehtoistoiminnassa ja tartuntojen ehkäisy

Ohje Suomen Punaisen Ristin ja Vapepa -tehtävissä toimiville vapaaehtoisille

Tilanne Suomessa

Lintuinfluenssa on luonnonvaraisessa lintupopulaatiossa esiintyvä sairaus, joka on viime vuosina aiheuttanut tartuntoja myös nisäkkäissä. Linnuista virus voi levitä ulosteen mukana ympäristöön. Kesällä 2023 virus on Suomessa aiheuttanut luonnonvaraisten lintujen joukkokuolemia ja on levinnyt turkistarhoille. Tartunta voi levitä linnuista ja niiden ulosteista käsien välityksellä myös ihmiseen. Virus tarttuu ihmisestä ihmiseen heikosti. Suomessa ihmistartuntoja ei ole todettu. ([Terveystieteiden tutkimuskeskus, Ruokavirasto](#))

Oireet

Ihmisellä lintuinfluenssavirus aiheuttaa yleensä lievän hengitystieinfektion tai silmän sidekalvontulehduksen. Taudinkuvaan voi kuulua kuumetta, yskää ja eritasoisia hengitysvaikeuksia. Myös neurologisia- ja suolisto-oireita voi esiintyä. ([Terveystieteiden tutkimuskeskus, Ruokavirasto](#))

Ohjeet vapaaehtoisille

Tavoitteena on turvallinen vapaaehtoistoiminta ja tartuntojen ehkäisy. Vapaaehtoistehtävissä toimiessa tulee välttää tilanteita, joissa on lintuinfluenssan tartuntariski. Mahdollisten tartunnan saaneiden lintujen tai eläinten käsittelyä tulee välttää. Kaikessa auttamistoiminnassa huolehditaan hyvästä käsihygieniasta.

Suomen Punaisen Ristin ja Vapepan vapaaehtoiset tai työntekijät eivät toistaiseksi osallistu auttamistehtäviin, joissa on olemassa lintuinfluenssatartunnan riski. Nämä tilanteet liittyvät eläinten kanssa toimimiseen siipikarjatilastoilla, turkistarhoilla tai kuolleiden eläimien käsittelyyn esim. kuolleiden lintujen keräämiseen.

Eriytilanteissa, joissa viranomaiset nimenomaan pyytävät Punaista Ristiä tai Vapaaehtoista pelastuspalvelua auttamistehtävään, jossa on kohonnut lintuinfluenssan tartuntariski, tulee päätös auttamistilanteeseen osallistumisesta tehdä Punaisen Ristin piiritoimistossa. Mikäli päätetään vapaaehtoisten osallistumisesta tällaiseen tehtävään, huolehditaan seuraavista kohdista ennen tehtävän alkua:

1. Vapaaehtoisella on viranomaisten antama terveysturvallisuuteen ja suojavälinesiin liittyvä lisäkoulutus.
2. Tehtävässä vapaaehtoiset käyttävät koko ajan riittävää ja ajantasaisen tiedon mukaista suojaruustusta, josta vastaa viranomaisen.
3. Punaisella Ristillä ei ole vakuutusta vapaaehtoisten sairastumisen varalta. Vapaaehtoisten sairastumisen vakuutusturvasta tulee sopia ennakoon tehtävästä vastaavan viranomaisen kanssa.

Jos epäillään tartuntaa henkilöllä, asetetaan hänelle kirurginen suunenäsuojus, mikäli vointi sen sallii. Otetaan yhteyttä julkiseen terveydenhuollon yksikköön ja noudatetaan sieltä annettuja ohjeita.

Suomen Punaisen Ristin keskustoimisto ja piirit seuraavat tilannetta ja päivittävät ohjeistusta tarpeen mukaan. Toiminnassa noudatetaan asiantuntija- ja viranomaisohjeita.

Ohjeen ovat laatineet keskustoimiston terveyden- ja hyvinvointiyksikön sekä valmiusyksikön asiantuntijat 15.8.2023.